

Öysteinn och *Gillaug* tillhöra runinskrifternas vanligaste personnamn. Om *Gillaug* se U 1107.

Ristaren *Likbiörn* har endast signerat ytterligare en runristning, nämligen den nu försvunna U 1074 (*likbiörn hiak + merki*). U 1095 är sålunda hans enda bevarade, säkra ristning. Man kan här fastställa, att *Likbjörn* icke har varit någon framstående konstnär; hans ornamentik präglas i detta fall av en slapp klumpighet. U 1074 förefaller — om man vågar döma efter äldre avbildningar av den nu förlorade stenen — att ha varit ett mera lyckat verk.

1096. Rörby, Bälunge sn.

Pl. 96, 97.

Litteratur: B 449, L 160, D 1: 197. J. Bureus, Fa 6 s. 210 n:r 216 (Rhezelius), Fa 5 n:r 61, Fa 1 s. 16; J. Rhezelius, Fl 1 n:r 98; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Fl 5: 3, bl. 22, Monumenta 2, bl. 34; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 155; R. Dybeck, Bälunge sn 1863 (ATA), Reseberättelse för år 1863 och 1864 (ATA); M. Stolpe, Några ord till upplysning om bladet »Upsala» (1869), s. 68; UFT h. 11 (1883), s. 239; S. H. Adlersparre, Omkring Sigurdstenarna (i: Personhistorisk tidskrift 18, 1916), s. 7; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 108; G. A. Hellman, C. Claesson och F. Hallberg, Inventering av fasta fornlämningar i Bälunge sn 1937—38 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA); G. Olson, Rapport till Riksantikvarieämbetet den 9/12 1948 (ATA).

Äldre avbildningar: J. Rhezelius, teckning (i Fl 1); J. Peringskiöld, teckning i Fl 5: 3, bl. 22, teckning i Fl 8, bl. 4; Th. Holm och J. Peringskiöld, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 449); Dybeck, teckning (D 1: 197).

Runstenen står i norra kanten av en åker, 200 m. NÖ om den punkt, där allén till Rörby utgår från stora landsvägen Bälunge k:a—Forkarby. Omedelbart N om stenen är ett gravfält; 3 m. åt NV står U 1095. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Upsala» samt på Ekonomiska kartbladet »Bälunge» (1952).

Enligt Rhezelius (i Fa 6) stod stenen »Samstedes [= J Rörby Norre gårdet] hos den förre [= U 1095].» — Celsius, som besökte platsen i augusti 1725, anger läget på följande sätt: »Bälunge Sn Rörby ägor på hafrlösbacken eller hafrlösen.»

I Peringskiölds *Monumenta* lämnas utförliga uppgifter om de båda Rörby-stenarna. Beträffande dessa och andra upplysningar om stenarnas plats se U 1095. B 449: »Rörby»; L 160: »Dersamma städes vid högar».

Grå granit med bruna fläckar på de ställen, där det grå ytskiktet har flagrat av. Ristningsytan är i stort sett jämn, och linjerna äro djupa. Ristningen är väl bevarad. Höjd 1,50 m., bredd (nedtill) 0,99 m.

Inskrift:

gunilfr · lit · raisa · stain · eftir asbiarn · uk · at · kuta · suni · sina
5 10 15 20 25 30 35 40 45

Gunnælfr let reisa stein æftir Asbiörn ok at Guta, syni sina.

»Gunnälv lät resa stenen efter Åsbjörn och efter Gute, sina söner.»

Till läsningen: Inskriften börjar och slutar utan sk. 1 g är tydligt stunget. I 4 i finnes en grund, oskarp fördjupning, som icke gör intryck av att vara huggen. 9 i är ej stunget. 21 e är tydligt stunget med en streckliknande prick. Sk saknas efter 25 a. 37 k är ej stunget, ej heller 38 u. 42 u är ej stunget.

=Bäls son. Ingenting hindrar, att runstenens man lemnat efter sig en son, efter hvilken området och i kristen tid socknen uppkallats. Namnet uppträder i fornordiskan afledt *Beli* samt i konamnet *Belja*. I detta sammanhang skulle man kunna anföra Bureus' (och Aschaneus') uppfattning, att Börje socken härleder sitt namn av den *burkain* (*BorgæiRR*), som runstenen U 912 Börje kyrka är rest efter; se U 912.

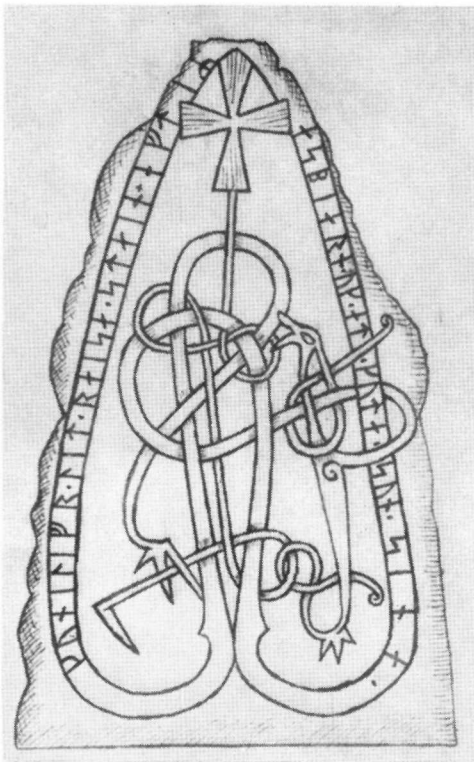

Fig. 364. U 1096. Rörby, Bälänge sn.
Efter teckning av Rhezelius.

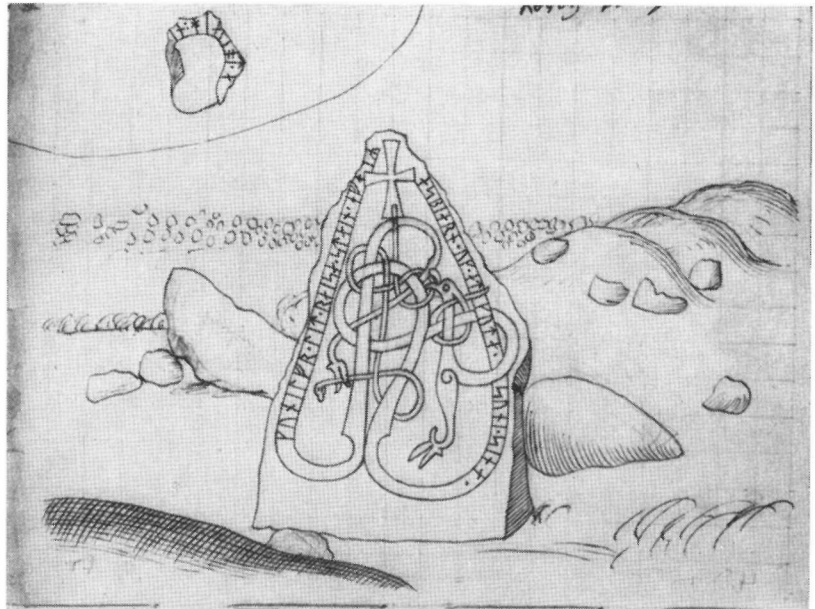

Fig. 365. U 1096. Rörby, Bälänge sn. Efter teckning av Peringskiöld.

Rhezelius: *kunilfr · lit · raisa · stain + eftir · asbiarn · uk · at · kuta · sun · sina ·*

Peringskiöld: *kunilfr · lit · raisa · stain · eftir asbiarn · uk · at kuta · suni · sina ·*

Celsius: *kunilfr · lit · raisa · stain · eftir asbiarn · uk · at kuta · suni · sina ·*

Dybeck: 1 k, 21 i. Sk saknas efter 36 t men tillägges efter 48 a.

Runföljden 1—7 *gunilfr* ger det enda säkra exemplet från runinskrifterna på kvinnonamnet *Gunnælfr*, fsv. *Gunnælf*; belägget på den skadade U 40 är nämligen osäkert. Om kvinnonamn på *-ælfr* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 109 och *Nordisk kultur* 7 (1947), s. 260.

Sönernas namn, *Asbiorn* och *Guti*, höra till de vanligare namnen; det förstnämnda förekommer särskilt ofta, det senare ett 10-tal gånger (se U 700).

E. Brate framhåller i *Svenska runristare* (1925), att U 1096 på grund av »liknande utstyrsel» kan »förmodas vara av Öbber». Detta antagande är säkerligen riktigt. Ristningen är typisk för mästaren Öpir.

1097. Sundbro, Bälänge sn.

Pl. 98, 99.

Litteratur: B 469, L 146. J. Bureus, Fa 6 s. 210 n:r 220 (Rhezelius), Fa 5 n:r 68; J. Rhezelius, Fl 1 n:r 72; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 26; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 164; UFT h. 11 (1883), s. 237; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 93, 113; J. Hansson, Skrivelse till Riksantikvarien den 12/5 och den 18/9 1928 (ATA); O. v. Friesen, Anteckningar 5/9 och 6/10 1928 (UUB); Hj. Larsen, Skrivelse till Riksantikvarien den 12/9 1930 (ATA); S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA).

Äldre avbildningar: J. Rhezelius, teckning (i Fl 1); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 469).